

*Національна академія аграрних наук України
Тернопільська державна сільськогосподарська дослідна станція
Інституту кормів та сільського господарства Поділля*

**Науково-практичні рекомендації
з розмноження і вирощування посадкового матеріалу
декоративно-квіткових рослин в умовах Західного
Поділля**

Тернопіль - 2015

635.92.:58.006

Науково-практичні рекомендації з розмноження і вирощування посадкового матеріалу декоративно-квіткових рослин в умовах Західного Поділля – Тернопіль: Тернопільська ДСГДС ІКСГП НААН. – 2015. – 8 с.

Рекомендації підготувала: молодший науковий співробітник Сатій Н.В.

Вступ

Розвиток декоративного садівництва, ландшафтного фітодизайну, садово-паркового господарства, загальне озеленення, а в зв'язку з цим і вирощування садивного матеріалу та насіння квітково-декоративних культур і газонних трав, є одним із напрямів господарської діяльності, що інтенсивно удосконалюється в останні роки. Збільшення антропогенного тиску на біосферу, озеленення стало провідним напрямком зниження техногенного впливу на природу, що передбачає поліпшення умов праці та відпочинку людини.

Інтродукційна діяльність ботанічних садів і дендропарків західного регіону має давню історію. Асортимент деревних рослин і декоративних форм багатьох видів кущових, напівкущових порід і ліан значно перевищує число видів природної дендрофлори. На території Тернопільської області знаходиться 15 парків заснованих у 1731-1972 роках, в тому числі 5 дендропарків і 1 ботанічний сад [1, 2]. Детальне вивчення інтродукованої дендрофлори цих парків та широке їх використання в наших дослідженнях є основою для розробки оптимального складу і структури зелених насаджень з метою використання їх для декоративного садівництва.

Впровадження в широку виробничу практику нових перспективних видів і форм рослин, відібраних у результаті багаторічних досліджень, залишається одним з актуальних завдань інтродукції [4]. Кількість видів, форм, сортів інтродукованих деревних та декоративних рослин, які поширені в нашій зоні, обмежена. Ряд із них є надбанням лише інтродукційних центрів і рідко використовуються в озелененні через відсутність ефективних методів розмноження їх в умовах масового культивування. Це дасть змогу розширити асортимент і впровадити в зелене будівництво Західного Поділля високодекоративні деревні рослини, котрі раніше мало або зовсім не використовувалися в озелененні, зокрема *Ginkgo biloba L.*, *Magnolia kobus L.*, *Liriodendron tulipifera L.*, *Thuja occidentalis L.*, *Buxus L.*

Насіннєвий спосіб розмноження *Ginkgo biloba L.*, *Magnolia Kobus L.*, *Liriodendron tulipifera L.* із застосуванням РРР "Вимпел" та розчину циркону

Для вивчення ефективності застосування РРР «Вимпел» та розчину циркону було взято насіння таких порід: *Ginkgo biloba L.*, *Magnolia cobus L.*, *Liriodendron tulipifera L.*

Відомо два основних періоди висіву насіння – осінній та весняний. В наших дослідженнях ми практикували весняний.

Попередньо перед посівом проводиться аналіз з визначення життєздатності. Для цього насіння замочують у воді при температурі 18-20°C на три дні, змінюючи воду щоденно. Після цього насіння заливають розчином реактиву барвника на дві години, застосовуючи 0,5%-ий водний розчин індігокарміну (1г речовини на 2 л свіжокип'яченої гарячої води).

Після закінчення строку обробки розчином барвника, зародки необхідно промити водою та розкласти на вологий фільтрувальний папір для оцінки життєздатності. Залежно від розташування та розміру забарвлених плям на зародку насіння відносять до життєздатного або нежиттєздатного.

Висів насіння рекомендуємо проводити у відкритий ґрунт з попередньою обробкою РРР "Вимпел". Після появи перших сходів, потрібно провести позакореневу обробку вегетуючих рослини розчином циркону (0,1 мл на 1 л дистильованої води). Оптимальним варіантом можна вважати трикратну обробку з інтервалом у 18-20 днів.

Насіння, таких видів як *Ginkgo biloba L.*, *Magnolia cobus L.*, *Liriodendron tulipifera L.*, за літературними даними, потребує стратифікації. Ми пропонуємо полегшити цей процес, висіваючи його у відкритий ґрунт відразу після збору. Основним недоліком такого способу висіву насіння є порівняно низька енергія проростання.

Значної шкоди успішному розвитку сходів, зокрема в умовах відкритого ґрунту, завдають коливання температури впродовж доби, які провокують інтенсивний розвиток хвороб (чорна ніжка та ін.) та призводять

до полягання і загибелі значної їх кількості. Для попередження захворювань рослин насіння потрібно висівати у соснову тирсу з подальшою його обробкою колоїдною сіркою або фундазолом. Колоїдна сірка наноситься на поверхню субстрату тонким шаром після насичення насіння вологою. Фундазол рекомендовано застосовувати у концентрації 2 г/л (обробку проводити щонайменше 3-4 рази з інтервалом 5-7 днів).

У результаті досліджень було встановлено, що найбільшу схожість в умовах Західного Поділля має насіння виду *Ginkgo biloba* (76,2%). Інші види дали теж непогані результати: схожість насіння *Magnolia cobus* була 66,8%, *Liriodendron tulipifera* L. – 74,5%. Даний спосіб посіву може набути широкого використання у зеленому будівництві Західного Поділля України.

Вегетативний спосіб розмноження *Thuja occidentalis* L., *Buxus* L. із застосування стимулятора росту Екос

Для укорінення живців необхідно створити оптимальний режим температури і зволоження. Тому традиційними способами є розмноження видів *Thuja occidentalis* L., *Buxus* L. в теплицях або тунелях. Розроблений метод дозволяє зменшити витрати на виробництво якісного посадкового матеріалу.

У результаті аналізу проведених досліджень було виявлено, що ефективність приживлення залежить від віку маточних рослин, успішності їх росту та розвитку, фізіологічного стану живців, які були заготовлені, строків та способу їх заготівлі, підготовки до висадки у субстрат, умов, які створені в місцях укорінення, якості та особливостей догляду за живцями під час проведення укорінення.

Найбільш високу здатність до ризогенезу в усіх видів мають живці, нарізані з молодих рослин віком від 2 до 7 років.

Важливим також є термін проведення живцювання, який влітку визначається припиненням лінійного росту пагонів та початком

здерев'яніння живців, а зимою – переходом рослин у стан вимушеного спокою.

Оптимальними строками проведення живцювання більшості хвойних є періоди перед набубнявінням і розпусканням вегетативних бруньок (з кінця другої декади лютого до середини квітня), а також після початку інтенсивного утворення покривних лусок вегетативних бруньок (з другої декади червня до кінця серпня). Живці необхідно нарізати з «п'яткою». Верхній зріз – прямий, 5-7 мм вище бруньки. Довжина стеблового живця визначається довжиною міжвузля на пагонах рослини і становить від 5 до 15 см.

Після нарізки живців, для стимулювання ризогенезу, потрібно провести обробку базальної частини живця біологічно активними речовинами (Екос), згідно інструкції. Тривалість експозиції залежить від ступеня здерев'яніння живців та індивідуальних особливостей рослини.

Оброблені живці висаджують у попередньо зволожений ґрунт. Глибина висадки живців становить 2,5-3,0 см за схемою 4×5 см. Відразу після висадки живці знову рясно зволожують. Оптимальна температура повітря для укорінення живців становить 20-25 °С, а вологість – 85-95 %. Для створення водяної плівки на поверхні листків живці періодично обприскують, а ґрунт зволожують.

Використовуючи описаний метод розмноження та застосовуючи препарат Екос, відсоток приживлення *Thuja occidentalis* L., *Buxus* L. становить від 70 до 76%. Застосування даного методу у поєднанні з РРР Екос є перспективним для господарств, що займаються розмноженням декоративних деревних порід.

**Додаткову інформацію
можна одержати за адресою:**
48240, Тернопільська обл., Гусятинський район,
м. Хоростків, вул. Незалежності, 19
тел./факс (03557) 5-11-31
e-mail: dpgprodilske@ukr.net
ДП «ДГ»Подільське» ТДСГДС ІКСГП НААН

